

Smiley dækker over ringe arbejdsmiljø

FOA Århus kræver, at Arbejdstilsynet genoptager sin kontrol med kommunens arbejdspladser, for ordningen med **krone-smiley** for arbejdsmiljøet virker slet ikke.

Af Martin Hammer

Krone-smiley'en, som fortæller, at en arbejdsplads er i stand til selv at tage vare på arbejdsmiljøet og ikke længere behøver at blive kontrolleret af Arbejdstilsynet, er ikke en krone værd.

Så hård er dommen fra FOA Århus, som har konstateret, at problemerne med arbejdsmiljøet er eskaleret, selv om de fleste af kommunens arbejdspladser har certifikat for, at arbejdsmiljøet er i top.

En katastrofe

"Arbejdsmiljøcertificeringen er en katastrofe, fordi den sætter Arbejdstilsynet, som er uvildigt, ud af kraft," siger **Kirsten Normann Andersen**, formand fra FOA Århus.

Hun peger på, at det private firma, der står for arbejdsmiljø-certificeringen, som smiley-ordningen også kaldes, har en økonomisk interesse i at beholde arbejdspladsen som certificeret, selv om den ikke lever op til kravene.

Senest er problemet blevet synligt

med besparelserne i hjemmeplejens nattevagt, som betyder, at nattevagterne skal køre ud alene. Det er sket uden skelen til arbejdsmiljøet, som nu er blevet så belastende for de ansatte, at FOA har klaget til Arbejdstilsynet.

Her dumper smiley'en side 11

Smiley gør ingen forskel

Kirsten Normann Andersens kritik bakkes op af **Kåre Hendriksen**, som er arbejdsmiljøforsker på Danmarks Tekniske Universitet.

"Faktisk har miljøcertificerede virksomheder ikke et bedre arbejdsmiljø end andre virksomheder," siger han. "Det er et specielt problem, at certificerede virksomheder ikke kontrolleres af Arbejdstilsynet. Det har en præventiv virkning, når en virksomhed ikke ved, hvornår den bliver kontrolleret," siger Kåre Hendriksen, der vil have genindført Arbejdstilsynets kontrol af de arbejdspladser, som i dag har en krone-smiley. ★

martin.hammer.dk@gmail.com

Nattevagt

Siden februar, hvor nattevagterne på plejehjemmene i Aarhus har været **alene på vagterne**, har Diana Kristensen frygtet for overfald.

Af Martin Hammer ★ foto: Jens Hasse

Social- og sundhedshjælper **Diana Kristensen** på plejecenter Skorphøjen i Risskov ved Aarhus var ved at lave sig en natmad i plejehjemmets køkken natten til torsdag den 2. juni,

Diana Kristensen (tv.) fik snitsår på armene og halsen, da en mand **overfaldt hende** på nattevagten. Tillidsrepræsentant Anette Samuelsen (th.) mener at det eneste rigtige vil være, at vagterne igen går ud to og to.

Vi oplever, at virksomheder på trods af store problemer beholder certificeringen.

RUDY LARSEN, ARBEJDSMILJØ-KONSULENT I FOA

Hvad er en krone-smiley?

Arbejds miljø-certificeringen blev indført i 2001. Når en virksomhed har fået en krone-smiley, er det virksomhedens sikkerhedsgruppe, dvs. lederen og arbejdsmiljørepræsentanten, der skal kontrollere, at arbejdsmiljøet er i orden, og virksomheden får ikke længere besøg af Arbejdstilsynet.

overfaldet med kniv

da en beboer kalder på hende. Diana Kristensen går ind til den ældre beboer, de får sig en snak, men hun når aldrig tilbage til køkkenet.

Forsøg på kvælning

En overfaldsmand kommer bagfra. Ingen ved, hvordan han er kommet ind. Han strammer snoren på hendes overfalds-alarms, som hun har om halsen.

“Han råber efter forskellige medicinske præparater,” fortæller Diana Kristensen, som aldrig har set manden før. Hun svarer, at hun ikke har nøgle til medicinskabet, hvilket gør ham rasende.

“Han giver mig et par på hovedet og tager igen fat i alarman og strammer til. Jeg prøver at finde snoren med hænderne, men den går for dybt ind i halsen på mig. Jeg får prikker for mine øjne og hører min egen puls højere og højere.”

Diana Kristensen ved ikke, hvor længe der går, før han løsner grebet. Han presser hende op mod skabene og gentager, at han vil have medicin.

“Han har fat i min kniv fra køkkenet og skærer mig på begge sider af halsen,” siger hun.

Manden begynder at råbe igen og stikker igen ud efter

Diana, men hun når at parere, og det lykkes for hende at slå kniven ud af hænderne på ham, hvorefter han stikker af.

Snitsår på hals og arme

Diana Kristensen er sygemeldt på ubestemt tid og modtager krisehjælp. Hun har adskillige snitsår på hals og underarme og trykmærker på halsen.

“Jeg har frygtet overfald, lige siden vi skulle til at være alene på nattevagten. Vi har kritiseret ledelsen, men de har ikke hørt på os. Hvis vi havde været to på vagt, ville overfaldet enten ikke være sket, eller vi kunne meget nemmere have

forsvaret os og tilkaldt hjælp,” siger Diana Kristensen.

Arbejds miljøet blev glemt

Plejecentret beholdt sin krone-smiley for arbejdsmiljøet, selv om nattevagten begyndte at gå alene.

“Der blev ikke lavet en ny risikovurdering,” fortæller tillidsrepræsentant **Anette Samuelsen**.

“Da FOA i foråret spurgte medlemmerne, viste det sig, at kun tre ud af tretten plejehjem havde lavet en opdatering, efter vi er begyndt at arbejde alene.”★

martin.hammer.dk@gmail.com →

Når sosu-hjælper **Joan Corfitzen** er alene på nattevagt, låser hun alle dørene i bilen. "Ingen er vilde med at køre alene," siger hun.

Alene på nattevagt

Siden sidste sommer har hjemmeplejen i det nordlige Aarhus kørt alene ud på nattevagt, uden at **konsekvenserne for arbejdsmiljøet** er blevet undersøgt. Nu vil FOA have Arbejdstilsynet på banen.

Af **Martin Hammer** ★ foto: **Jens Hasse**

"Ingen havde drømt om, at vi skulle køre alene," fortæller sosu-hjælper **Joan Corfitzen**.

"Vi protesterede, men fik at vide, at hvis vi ikke kunne lide lugten i bageriet, kunne vi jo bare smutte."

Beslutningen om, at vagterne skal arbejde alene om natten, har fået FOA Aarhus til at klage til Arbejdstilsynet.

Arbejdstilsynet kommer ikke uopfordret for at tjekke, om arbejdsmiljøet er i orden, fordi hjemmeple-

jen lige som de fleste andre kommunale arbejdspladser i Aarhus er arbejdsmiljø-certificerede, og derfor selv har ansvaret for kontrollen.

Overfaldsalarmer bestilt

Joan Corfitzen kører alene ud til borgerne i det nordlige Aarhus fra Plejecenter Hjortshøj. Centret har netop bestilt overfaldsalarmer, og personalet skal på kursus i konflikthåndtering.

"Det er sket efter knivoverfaldet på nattevagten

på plejecentret Skorphøjen. Men vi har kørt alene siden sidste sommer."

Overfaldet har fået Joan Corfitzen til at tænke over sin sikkerhed.

"Jeg har altid forestillet mig, at jeg ville kunne give en overfaldsmand én med det tunge nøglebundt, men det er jo ikke sikkert – hvis han for eksempel har en kniv. To af de seks, der kører alene i mit område, vil slet ikke kunne forsvare sig." ★

martin.hammer.dk@gmail.com

FOAs klage over nattevagten

FOA Aarhus sendte i april en klage til Arbejdstilsynet:

- Der er ikke lavet de nødvendige - arbejdspladsvurderinger og risikovurderinger, siden nattevagterne er begyndt at arbejde alene.
- Nattevagter på plejehjem skal være alene med borgere, selvom den lokale risikovurdering hidtil har betydet, at personalet altid skulle være to om vedkommende.
- Nattevagten på plejehjemmene skal passe op til 60 beboere fordelt på tre etager.
- De færreste nattevagter har overfaldsalarmer.
- Der ikke er udarbejdet nye brandinstrukser, der tager hensyn til, at nattevagten er alene om både at tilkalde hjælp og yde førstehjælp.

"Det er således FOA Aarhus' opfattelse, at nattevagten i Aarhus er tilrettelagt, og er ved at blive tilrettelagt på måder, der ikke er sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarlige, og vi beder derfor Arbejdstilsynet om at gribe ind," slutter klagen.

Det er altid medarbejderne, det går ud over, når man sparer i ældreplejen. De skal lave det samme, men på kortere tid.

KIRSTEN NORMANN ANDERSEN,
FORMAND FOR FOA ÅRHUS

Private uddeler smiley'er

Arbejds miljø-certifikatet – også kaldet en krone-smiley – tildeles af en privat virksomhed, der kaldes certificeringsorganet og er godkendt af Arbejdstilsynet.

Bureau Veritas Certification har certificeret daginstitutionerne i Aarhus Kommune, mens **Dansk Standard** (DS) har stået for certificeringen af ældreplejen.

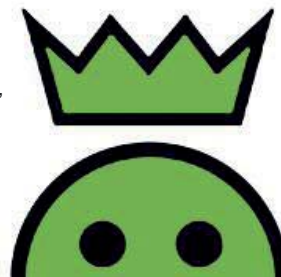
Smiley'er gives i bundter

Certificeringsorganet ser på alle arbejdspladser af samme type i kommunen som en samlet gruppe, for eksempel alle børnehaver, og foretager nogle stikprøver. Hvis stikprøverne holder, bliver hele gruppen certificeret og får en krone-smiley.

Her dumper smiley'en

Kåre Hendriksen, arbejdsmiljøforsker ved DTU, er stærkt kritisk over for arbejdsmiljøcertificeringen. Han peger blandt andet på:

- Grundlaget for udstedelse af certifikat er omfattet af tavshedspligt og bliver en *black box* for dem, som skal have tillid til det.
- Tavshedspligten forhindrer, at læge eller fagforening kan få aktindsigt ved en arbejdsskadesag.
- Certificerede virksomheder overholder ikke lovkrav. Stort set altid findes forhold, der kunne udløse påbud.
- Flere virksomheder har ikke en reel medarbejderinddragelse, og der er eksempler på, at sikkerhedsudvalg får reduceret indflydelse i forbindelse med indførelsen.
- Konkurrencen mellem certificeringsorganerne kan være et problem. Hvis certificeringsorganet fratager en virksomhed en smiley, har de mistet en kunde.

Kilde: 'Arbejds miljøcertificering som tilsynsredskab og -strategi – Resultater og anbefalinger', Kåre Hendriksen m.fl., Nordisk Ministerråd, 2010

Hvad mener du?

Oplever du problemer med arbejdsmiljøet, selv om din arbejdsplads har en smiley?

Gå ind på foa.dk/fagbladet og deltag i afstemningen

En udbredt ordning

En række kommuner er i gang med at arbejdsmiljø-certificere deres arbejdspladser. Ud over Aarhus gælder det Herning, Kolding, Silkeborg, Thisted, København, Albertslund, Middelfart og Vejle. Også 14 hospitaler er arbejdsmiljøcertificerede.

Kilde: Arbejdstilsynet

Tre overfald på et år

Siden Aarhus indførte besparelsen har der i alt været tre overfald på nattevagter. I et af tilfældene var heldigvis en vikar til stede, som kom nattevagten til undsætning.

Sporene skræmmer

I 2004 besøgte Arbejdstilsynet 28 arbejdsmiljø-certificerede virksomheder. Det resulterede i:

- 5 forbud
- 42 strakspåbud
- 9 påbud

Siden har Arbejdstilsynet ikke offentliggjort undersøgelser af arbejdsmiljøcertificerede virksomheder.

Kilde: Arbejds miljøcertificering – udfordringer og muligheder, LO

Aarhus-politikere: Her går det godt

Fire spørgsmål til den ansvarlige politiker, rådmand for Sundhed og Omsorg **Dorte Laustsen** (SF).

Er arbejdspladserne i stand til selv at tage ansvaret for deres arbejdsmiljø, når kommunen gennemfører personalereduktion og andre besparelser?

I Sundhed og Omsorg har vi tillid til hinanden, og vi støtter også hinanden i arbejdet eksempelvis via sparring. Det betyder, at vi derfor ikke lader nogle arbejdspladser stå alene. Vi har opbygget en god arbejdsmiljøorganisation og et arbejdsmiljøledelsessystem, og vi har nogle rigtig dygtige arbejdsmiljørepræsentanter.

Sparer kommunen penge på, at arbejdspladserne selv har ansvaret

for at kontrollere arbejdsmiljøet?

Vi sparer ikke på vores arbejdsmiljø. Vi har i stedet valgt at investere i vores arbejdsmiljø, fordi vi gerne vil sikre vore medarbejdere de bedst mulige vilkår.

Hvordan sikrer kommunen sig, at arbejdsmiljøet ikke forringes, når der skæres ned i bemanningen?

Helt konkret sikres det igennem risikostyring og risikovurderinger af de ændrede arbejdsformer, så det er muligt at handle proaktivt ud fra den nye situation, for eksempel ved at sætte ekstra personale eller teknologiske

hjælpemidler ind, hvor det er nødvendigt.

Mener du, at grundlaget for smiley'en ikke ændres, når bemanningen ændres fra to til én nattevagt?

Grundlaget for vores smiley ændres ikke. Vi har handlet på den pågældende situation blandt andet igennem risikostyring og risikovurdering af arbejdet, for netop at sikre medarbejdernes arbejdsmiljø. ★

martin.hammer.dk@gmail.com

Dorte Laustsen har besvaret spørgsmålene skriftligt, da hun ikke ønskede at blive interviewet direkte.